

МГ

МАТЕМАТИЧКА ГИМНАЗИЈА БЕОГРАД

БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО
СРЕДЊОШКОЛАЦА

БЕОПС

МГ

ЧАСОПИС ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛЦЕ

Ханс Холбајн Млађи: „Амбасадори”
Национална галерија Лондон

МГ ЧАСОПИС

МГ

ЧАСОПИС ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛЦЕ

Школска 2013/2014.

Година XLVIII

Број: 3 + x

Издавач:

Математичка гимназија

Београд

Краљице Наталије 37

Тел. 26 46 858

mg.edu.rs

mg.casopis@mg.edu.rs

Директор:

Мр Срђан Огњановић

Главни и одговорни уредник:

Радивоје Благојевић

Сарадници:

Мирјана Мићић

Синиша Митрић

Бранислав Узелац

Лектор:

Душица Антанасковић

Технички уредник дизајнер:

Лука Тилингер

Издавање овог броја МГ помогао је

Службени гласник Београд

САДРЖАЈ

РЕЧ УРЕДНИКА И СЕЛЕКТОРА БЕОПСА

СЛОБОДА ЈЕ ПОТРЕБА ДУШЕ

Радивоје Благојевић

9

„РАЗГОВОР ЈЕ ДУШИ ПОСЛАСТИЦА” (ЊЕГОШ)

БЛАГОДАТ РЕЧИ

Велимир Перовић

15

ШТА БИ ДАНАС ИСИДОРА РЕКЛА ЊЕГОШУ

Биљана Тодоровић

17

СЈАЈ ЊЕГОВИХ ОЧИЈУ

Милица Малешевић

19

СИЛНА ПОТРЕБА ДА БУДЕМО ЗАЈЕДНО

Стефан Бољевић

21

ЗБОГ ЧЕГА ОНДА ЋУТАТИ

Александра Михајловић

23

РАЂАЊЕ ЛЕПШЕГ СВЕТА

Анђела Чарапић

25

МГ ЧАСОПИС

ТЕСЛА ЈЕ ОСИМ ФИЗИКЕ ЗНАО И КАКО ДА ИЗАБЕРЕ
КУЛТУРУ У КОЈОЈ ЋЕ СЕ ОСТВАРИТИ

МИСЛИМО СМЕЛО И ГЛЕДАЈМО ДАЛЕКО

Јаков Милетић

29

ОСВЈЕТЛИМО МРАК, НАЈПРЕ СВОЈ

Срђан Барашин

31

СЛУГЕ САДАШЊИЦЕ И МОЋНИ ВИЗИОНАРИ

Ана Пантелић

33

ПРОМЕНА МОРА ДОЋИ ОД НАС И ТО ОДМАХ

Марко Војиновић

35

СЛОБОДНА ТЕМА

О СМЕРТИ ЈЕЗИКА

Адел Аслани

39

СМЕШНА ПРИЧА О ОЗБИЉНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Милош Вујадиновић

41

ИНФЛАЦИЈА ДИПЛОМА

Огњен Угљеновић

43

БОГАТ ЈЕ ОНАЈ ЧОВЕК КОЈИ ВИШЕ ЉУДИ ЧИНИ СЕЋНИМ

Марина Ивановић

45

ПОЗИВ

Лука Филиповић

47

БЕОПС

27. 11. 2012.
СЛОБОДНА ТЕМА

ЛОБИСТИ НА РАСКРСНИЦИ

Предраг Обрадовић
51

ПОВЕРЕЊЕ И(ЛИ) НИШТА

Андреј Ивашковић
53

СЛОБОДА И ОДГОВОРНОСТ ЈАВНЕ РЕЧИ

Катарина Лукић
55

БИЋЕМО СРЕЋНИ АКО ДАМО СВЕ ОД СЕБЕ ДА НАМ БУДЕ БОЉЕ

Лука Бојовић
59

ЗА ОДРАСТАЊЕ БЕЗ НАСИЉА

Милош Арсић
61

ДАЛЕКО ЈЕ ХАГ И ПРАВДА

Филип Стевановић
63

КРЕАТИВНИ И ТАКМИЧАРСКИ ДУХ ПОБЕЂУЈУ КОЦКУ

Марина Ивановић
67

СЛУЖБА ЋАВОЛУ БРЗИНЕ

Катарина Ђоровић
69

САН СВАКОГ СТОПЕРА

Јаков Милетић
71

ЖИРИ

Неда Арнерић,
глумица

Мирјана Мићић,
професор српског језика

Љиљана Маловић Козић,
професор филозофије

Проф. др Војислав Јелић,
професор реторике

Радивоје Благојевић
професор социологије

водитељи:

Софија Матић
Предраг Обрадовић

саксофон:

Богдан Казазић Боги

Хор Филолошке гимназије Београд

диригент:

Дејан Јовановић

РЕЧ УРЕДНИКА И СЕЛЕКТОРА БЕОПСА

Милан Туцовић

СПОНЗОРИ

СЛОБОДА ЈЕ ПОТРЕБА ДУШЕ

Нова критичка мисао и њена будућност

Али ја припадам оним људима који се уче док пишу (и говоре).

Ову лепу мисао Виктора Шкловског усвојили су, као свој мото, свих 15 беседника Другог БЕОПС-а – Београдског беседништва средњошколаца, одржаног 26. новембра 2013. у Математичкој гимназији. Истом максимумом руководили су се и ученици Математичке гимназије који су беседили годину дана раније – на првом такмичењу.

Савремена информатичка писменост поново, истакнимо то, уводи нелинеарне облике комуникације, што доводи до велике промене односа према језику, док границе између усмене и писмене комуникације постају све флуидније. Интертекст, рецимо, у електронској комуникацији функционише као нови облик усмености! Компјутерски роман је интерактиван, јер читаоцу омогућује да учествује у његовом обликовању. Књижевност се враћа приповедању и усменом предању!

Поред свих преовлађујућих електронских преобликовања класичних садржаја у савременој цивилизацији слушања и гледања, усмено приповедање остаје предмет интересовања и трајна естетска категорија.

Усмена структура приповедања само преузима знаковни систем писаног језика, али приповедање и даље има (или враћа) свој некадашњи мисао звучања, дозивања, еха... Иако су беседе (књига) написане, оне се преносе и усмено. За концепт усмености најважнији је непосредан (**уснени**) начин комуницирања. Говор је реализација језика: говор је језик у акцији.

До сада су у употреби биле **четири** комуникационе технологије: орална (говор), писмо, штампани и електронски запис. Сваки од ових медија има своје карактеристике, али ниједан није прекинут ни дан-данас, само је заузео специфично место у модерној култури.

Језик, односно говорни језик, првенствено је биолошки, па потом и културни феномен, док писмо, односно писани језик, у целисти припада сфери културе. Човек говори од свог постанка, најмање 100.000 година, а почео је да пише тек пре 5.000 година.

Покренуто с намером да међу гимназијалцима/средњошколцима подстакне и развије креативност, критичко мишљење, свест о значају праћења и анализе друштвенополитичког и културолошког контекста у којем живимо, беседништво БЕОПС-а открива нам критичку свест, промишљање и интересовање најмлађе генерација аутора-беседника, **као и однос тих генерација према актуелним процесима, проблемима и друштвеним појавама**. Тако је отварање простора и времена за креативну полемику и сарадњу младих, уз унапређење метода образовања гимназијалаца, у непосредном сагласју са савременим потребама друштва у целини и индивидуалним потребама садашњих ученика, будућих ителектуалаца – на чијем ће се знању и развијеној грађанској свести темљити друштвени развој.

Будући да су њихове вредности (беседништва) усклађене са вредностима отворених и напредних: да „отварају систем образовања према окружењу (региону) и вуку га у будућност“, како је формулисано у Стратегији развоја образовања у Србији до 2020, треба рећи да ова иницијатива захтева (а и заслужује) системску подршку – средњошколски часопис на нивоу Републике Србије у којем би вежбали „храброст стваралаштва“.

Оне који су после свега овога ма и у најмањој недоумици, подсетићемо: говор, спорења, полемике, најбољи су вид растварања уштогљене, наоко непомичне форме стварности. Они именују оно што се не сме прећуткивати. У конфликтима с покрићем аргумената често су клице истинског напретка. А аргументи се морају чути у својој чистој, кристалној јасноћи; морају бити изнесени стилски, без страха и зазора, са свешћу коју је складно сажео и изразио Милан Кундера: *Читав живот је борба за туђе уво!*

Реторика није збркана галама налик дрхтавој песми коју пева претрашено дете, корачајући кроз шуму, како би растерало страхове који га раздиру; она је сасвим супротно томе: поткрепљује мисао да *зло застрашује плиткоумни сој, а бодри духовни!* Човек је слободан онолико колико је вољан да покаже, а савремено доба тражи одважног човека, оног и онаквог коме стари Египћани не би казали: „Зашто галамиш, ако си у праву?“, као што су то говорили својим суседима, сумњајући у хаотичну бујицу њихових бучних речи, поучавајући их: „Једноставан је говор истине!“

Једноставан, али и тежак и одговоран – уједно леп и благотворан.

„Нека вас оговарају, грде, осуђују, затварају, дозволите и да вас обесе, али објавите своју мисао. То није право, него дужност, велика обавеза оних који имају шта да кажу, да своју мисао изнесу на светлост дана за

опште добро“, писао је Пол Луј Курије, мислећи управо на оно благотворно дејство које лепо срочена и саопштена истина има на друштво, ослобађајући га стега, страхова и заблуда. Мрачни делови светске историје врве примерима да су изречене речи плаћане главом. Али, људи, као што видите и чујете, нису престали да говоре; слободоумни да иступају. Нове технологије су наметнуле слику, али нису успеле да затоме реч ни потребу за слободним изражавањем. Није то успео ни капиталистички конзумеризам, јер се још од персијских бајки зна да је славују свеједно у каквом кавезу пева – оловном или златном – његово срце жуди за природом и слободом! Не каже ли и *Свето писмо* да „на почетку бјеше реч“?

Зато је било и биће увек важно како слажемо те речи и како се њима боримо за слободу, личну и друштвену, **свесни да је она души неопходна**, као земљи сунчева светлост.

Ако сте пак наивно поверовали да је ово наше доба коначно светло и добро, не треба да се враћате Орвеловој *1984*. да бисте се уверили како ипак није. Купите дневне новине, или, још једноставније, потражите на интернету појмове Викиликс, Сноуден... Запитајте се зашто је човек свако оруђе које је створио током историје покушао да претвори у оружје, па ће вам бити јасно зашто треба да се речима борите за слободу од школског часа, преко Тачког парламента и Наставничког већа, до Глобалног плана. И вашој души и вашој мисли слобода је потребна, као Земљи Сунце. Зар не?

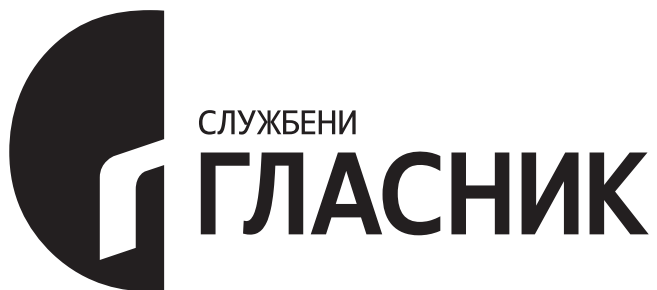
Радивоје Благојевић

**„РАЗГОВОР ЈЕ
ДУШИ ПОСЛАСТИЦА”
(ЊЕГОШ)**

Милан Туцовић

СПОНЗОРИ

БЛАГОДАТ РЕЧИ

У почетку беше Реч. Дата је људима као највећи дар. Наш велики песник и владар, знао је њену благодат. Као и други велики мислиоци прошлости, познавао је вредност оног разговора, који душа води са собом.

Монолог је души потребан. Да сабере мисао, оснажи вољу. Да тако моћна и слободна крене у сусрет другима.

Други је души неопходан као њено огледало. Да преломи привид од истине, добро од зла, пружи савет, уклони сумњу.

Да ли су савремени људи заборавили да је дијалог низ унутрашњих монолога? Чини ми се да јесу. Да нису знали би колико је чин разговора одговоран.

Још је мудри владика знао да искрен разговор тражи достојног саговорника и сапутника. Да су ретки људи кадри да разлуче речи од друштвене моћи или немоћи говорника.

Услов за истински разговор је признавање личности другог. У супротном почиње претварање, дволичност. Цар може да буде и го и са козијим ушима али, као што Хегел каже, „скривене мисли под стотину набора“, ћуте. Имао је право наш језикотворац Вук: „ко истину гуди, гудалом га по прстима бију“.

Но данас се сви позивају на дијалог као спасоносни лек за све друштвене и душевне болести: незапосленост, насиље у породици, пад животног стандард итд.

Људи су сатерани у међусобне дијалоге мотивом, или да се осујете или подстакну на нешто: купити, не купити, гласати, не гласати...

И где сакупити Соломонову мудрост и видети њихов последњи план?

Разговор се производи, организује, контролише. Разговор глувих и немих. Причање о свему и свачему. Све личи на оно Платоново: „Мудрац говори када има шта да каже, а будала да би говорила“.

И тако много говора, мало мудраца и стварне слике стварности.

У почетку беше реч. Од дара сачинисмо Нови Вавилон, али не дозволимо да сами постанемо варвари.

Зар не схватате да је циљ да се укроти сама моћ разговора и говора као последњег уточишта отпора и слободе? Зато, дајмо речима месо, а срце свом говорећем телу.

Велимир Перовић

Шеста београдска гимназија, Београд
Ментор: проф. Љиљана Маловић Козић

ШТА БИ ДАНАС ИСИДОРА РЕКЛА ЊЕГОШУ

Трећенаграђена беседа

У години кад се Нобелова награда за економију додељује чак тројици светских експерата који о берзи и кретању тржишта капитала имају потпуно супротне ставове и један другом обарају теорије, један мали балкански народ обележава два века откако је луча са Ловћена почела да обасјава смисао. Зато, попут оних који су гледали на Вол Стрит, а онда схватили да су за све то време видели само Потемкиново село, ми полако искачемо из Исидориног бурета – склоништа и утопије, после кога лучу смисла не замењујемо прскалицама и ватрометима привидног успеха. Ко није имао своје буре осаме бар једном у детињству, тај не може разумети ни ову беседу, а ни оно због чега је она, Исидора Секулић, када су јој приговорили занос и дубоку оданост идеалу, своју другу књигу о Његошу спалила.

Данас када су нам видици у перформанси „led full HD 3D”, њеним позајмљеним погледом кроз прорез међу даскама бурета, видим људе који ће раздувати лажно песништво кљакавих носталгија, отровати лажни морал ситних интереса, запалити ритину грађанских врлина под којима гмижу змијолике личне амбиције, „видим да се један велики национални склоп јежи и протеже, да се сва раса збија у неколико људи”, оних који се јављају пре и остају после потопа. Лучоноше међу неонима. Апостоли самоће велеграда. После Јефимије једна Ксенија, Исидора и Аница, после Саве, један Павле, Момчило и Новица,...и због њих пожелиш да анђели проговоре гласније како би их сви чули. А потоп је последица а не оправдање. Као што се после сваког потопа издиже острво, тако и они којима се храброст не мери по животним стандардима, иметку, угледу и

статусу, већ према врлини и разборитости, из тог истог потопа изналазе смисао – тај пламен божествени у ништавном храму ових прометеја.

Један пожар не чини буктиња, већ пламичак који га започе – вјечна зубља вјечне помрачине, нит догори, нити свјетлост губи. Попут свица, човек преноси сачувану светлост неких далеких и већ угашених звезда које су га за своје трајање изабрале да настави живот вагре, која ће се кроз ројесе вратити у простор и у вечност. То је тајна свица. А тајна оних других је да неће да верују ни свицу ни Прометеју, а кажу да верују у Теслу. Ти ни о Тесли ништа не знају. Сви знају да му је Марк Твен видео анђеоска крила, али да ли ико од присутних зна шта се догодило у клубу Еликот 1897. године, када је већ извештач *Niagara Gazette* објавио да је „Тесла идеалиста”.

Поводом почетка рада електране на Нијагариним водопадима, пред око 350 000 најистакнутијих пословних људи, Тесла је одржао свој чувени говор скромности, тражећи опрост за људске мане и хвалећи све друге проналазаче који су му претходили. Марк Сајфер је прокоментарисао да је тај говор открио научноково „мрачно наслеђе оног што је, дубоко усађено и потиснуто у њему, прострујало његовим венама” у признању властите инфериорности. Ти људи су имали капацитет да плате Теслину струју, али нису могли да осете пламичак људске врлине. Јер само трену-так касније он је био видљив у Теслиним завршним речима: „Али надам се да у мојим недотераним реченицама има нечег вредног ове јединствене ситуације у којој се налазимо”.

Данас, по Лучиндану 2013. године, док на Вол Стриту берза одлучује о статусу моћи, а нобеловци Фема, Хансен и Шилер пишу у Стокхолму беседу захвалности у стилу софиста, не могу а да се не запитам шта би данас Исидора рекла Његошу. Знамо само да она њена „шака шодера бачена у рупе наше некултуре” није била узалудна. Нахранила је неке мале свице.

Биљана Тодоровић

Филолошка гимназија, Београд,
Ментор: проф. Виолета Јелачић Србуљ

СЈАЈ ЊЕГОВИХ ОЧИЈУ

Пуна три трептаја ока много самогласника, пет откуцаја срца сугласника, затим измијешати, сипати у калуп, пећи, зачинити интерпункцијом и, још топло, рећи. Вријеме припреме оставити кувару на вољу, једино битно је да оно казано – било врело као страст или хладно као суза – буде извајана фигура душе казивача. Да се слаже са сјајем његових очију.

Од каменог доба човјек сања велики сан: да пронађе начин да изрази оно што му лежи на срцу, да се повеже са другим људима, са далеким крајевима и временима. Упорни човјек је пронашао језик, или је језик пронашао њега, извајао ријечи и отпочео разговор. И човјек је разговарао. Људи и жене, браћа и сестре, народи, млади љубавници, ученици, пролазници, странци-разговарали су. Умјетници отвараху своје душе, вијековима заговараху разговор у сваком његовом облику. Пружаху руке и сламке спаса. Времена и њихова бремена су се мијењала. Па зашто данас, када се дичимо напретком наше цивилизације, открићима, ставовима, зашто је данас човјек престао и сам са собом, а камоли са ближњима да разговара? Шта нам се то десило?

У ери подсмјеха бајкама о средњовјековној аждаји и јунаку који диже сјајни мач, голема аждаја, вирутелно-реално-плава, вреба и дише нам за вратом. Ми не бјежимо. Замагљених очију нашу аждају гледамо као слику друштености и повезаности, и сада, док нас засипају кише обавјештења, никако не стиже оно право, оно које чекамо тапкајући у мјесту док она гута човјечно у човјечанству. Не трудимо се да уништимо њене прождрљиве главе које искачу изнова. Не потежемо мач. Сада, када нас умјесто сјаја из ока ближњег бића купа бљештава свјетлост екрана, ни не желимо ближњег. У времену брзе хране, коју без поговора гутамо у овом експресном животу, и бесмислених дијета, којим апстинирамо од свега што нас чини истински срећнима, без кајања, ускраћујемо себи најдражу послатицу. Наша душа, мршава и гладна, вене. Зар се толико боримо продужити животни вијек, да бисмо га живјели испразно?!

Човјек нестаје и оставља љуске које ходају, куцкају и трагају за таласима који их ипак неће одвести у срећу.

Човјек данашњице се плаши. Не аждаје. Страх га је другог човјека. Ваљда стријепи да ће тако открити своју нечовјечност и глад. Градимо зидове око себе, њима, као и небодерима, додирујемо облаке. Али не и небо.

Има ли нам спаса?

Наравно! Бог нам је дао заборав да можемо лакше гледати у будућност умјесто у грешке, а разговор и пријатеље да премостимо проблеме. Зато, дајте да разговарамо! Не плашимо се других људи! Не страхујмо сами од себе! Хранимо душу! Гледајмо се у очи и допустимо да се сјајеви из њих сједине и бар на трен оживе хармонију свемира и јединства с Богом. Нека теку ријечи и поје душе, дијеле тугу и срећу. Будимо људи! Ни у старој бајци аждају не убија мач, већ храброст јунака. Храбрости имамо! Нека искрен поглед и оштра ријеч буду наш сјајни мач.

Пуна три трептаја ока много самогласника, пет откуцаја срца сугласника, затим измијешати, сипати у калуп, пећи, зачинити интерпункцијом и, још топло, рећи. Увијек, свуда, док год нас је. Рецепт је једноставан! Пеците, пријатељи, пеците и реците!

Милица Малешевић

Гимназија Бања Лука
Ментор: проф. Бранка Кукић

СИЛНА ПОТРЕБА ДА БУДЕМО ЗАЈЕДНО

Другонаграђена беседа

„Нису ти разговори, наравно, никад донели оно што су обећавали, неке велике и пресудне одлуке или крупна открића, али оно што је било лепо у њима, то је наш занос, наша наивна вера и наша силна потреба да будемо заједно, и да заједнички тразимо решења која се не налазе, а која свака права младост тражи и треба да тражи”.

Овако је о разговору говорио наш велики писац и нобеловац – Иво Андрић. И ја ћу вам данас, драга публико, говорити о разговору. Говорићу вам са циљем да вас убиједим да је разговор неодвојиво везан за суштину људског бића и да заиста јесте посланица за душу, како то Раде Томов рече. Важно је о овоме говорити како бисте разумјели да је разговор, било у виду маштања о којима је причао Иво Андрић или у виду подршке коју изражавамо ближњима, па чак и расправе, врло важан за човјекову душу.

Маштања. Ти наивни разговори младих, занесених, спремних да мијењају свијет, жељних да открију више него што је ико прије њих открио, да ураде више него што је ико прије њих урадио. Иако се након сваког маштања враћају реалности и схватају да не може све бити онако како су замислили, ипак их та маштања и ти разговори, у којима праве тако савршене планове за све оно што се никада неће остварити, испуњавају и заиста представљају праву посланицу за њих и њихове душе. Посланицу јер им макар на кратко омогућава да побјегну од стварности и уживају у свом свијету маште. Знамо да ни једна младост не може бити потпуна без маштања, јер су она саставни дио људске душе, онда би требало да знамо да иста та младост, а и душа не могу без онога чиме се маштања изражавају - разговора.

Затим подршка. Колико смо пута били у ситуацији када је нашој сестри, брату, куму, пријатељу требала наша помоћ? Чиме смо се тада тру-

дили да им помогнемо и чиме смо им, прије свега, пружали подршку? Разговором. Некад сачињеним од једне или само пар ријечи. Разговором у којем смо се неријетко служили `невиним` лажима како бисмо им макар на трен олакшали ситуацију. Како смо им разговором приуштили олакшање и помогли да се стуација поправи, тај је разговор зближио наша бића и наше душе. А кроз само зближавање људских душа, разговор је показао да је неодвојиво везан за саму суштину људског бића. Јер знамо да је тежња сваког човјека да се зближи са другима, а овим путем му разговор то омогућава.

И за крај расправа-сукобљавање мишљења, погледа на ствари, ставова. Све ово је саставни дио свакодневне комуникације; размјене мишљења између појединаца који различито мисле, различито гледају на ствари и имају различите ставове. За нормалну и здраву комуникацију неопходно је да долази до оваквих размјена мишљења, зато нам расправа овим путем омогућава нормалан и исправан однос међу људима. Истина, у њој се некада може прећи граница доброг укуса, може се рећи нешто што је требало прећутати. Али то нас учи колико волимо нама блиске људе јер показује колико смо спремни да им опростимо када им је језик бржи од памети. Учи нас да језик не треба користити исхитрено, да треба, како су то стари рекли, `испећи па рећи` и онда, прихватајући ову мисао, разумјети да разговор заиста јесте души посланица.

Разговор омогућава човјеку и да разумије сам себе. О томе је говорио још један наш цијењени писац, Меша Селимовић:“ Оно што се не може објаснити самоме себи, треба говорити другоме. Себе можеш обманути неким дијелом слике који се наметне, тешко изрецивим осјећањем. Другоме је неопходна тачна ријеч, зато је и тражиш, осјећаш је негде у теби, и ловиш је, њу и њену сјенку, препознајеш је на туђем лицу, у туђем погледу, кад почне да схвата“.

Разговор важан за човјекову душу јер нам омогућава да изразимо своја маштања, јер њиме пружамо помоћ ближњима, а такође им и опраштамо када не промисле прије него проговоре. И важан јер нам омогућава да разумијемо сами себе. Поручујем вам: РАЗГОВАРАЈТЕ.

Стефан Бољевић

Гимназија Подгорица
Ментор: проф. Весна Ковачевић

ЗБОГ ЧЕГА ОНДА ЋУТАТИ

Да ли сте се икада запитали која је права дефиниција разговора? Да ли сте икада размишљали колика је важност разговора и колико је он битан за међуљудске односе? Разговор је у најширем смислу комуникација између двоје или више људи, основна веза коју остварујемо једни са другима. Како Меша Селимовић каже: “Разговор је спона међу људима, можда и једина”. Спона представља везу, повезаност, одржавање везе између људи.

Данас људи мешају два термина - говор и разговор. Мислимо да ако нас је неко саслушао док смо само ми говорили, да смо са њим и разговарали, али не, то није разговор. Разговор је дијалог, размена мишљења и ставова. Данас све више говоримо, а све мање разговарамо, све мање слушамо једни друге. Веома је тешко наћи саговорника са којим се можемо споразумети. Самим уласком у разговор ми пристајемо да некога саслушамо, али и да ми будемо саслушани. Током разговора веома је битно да говоримо јасно и разговетно, да нас други људи не би погрешно схватили и да не би дошло до неспоразума. Антички филозоф Сократ развио је методу дијалектике, односно вешто вођен разговор. Разговор представља пут којим долазимо до истинитог сазнања. Управо тај вешто вођен разговор, почива на прихватању другог света који се разликује од нашег. Позвала бих се на речи Ђуре Шушњића : “У разговор се улази са намером да се тражи истина, а не да се оствари победа над саговорником, само ако људи улазе у разговор свесни да нико не може да изгуби, а да сви могу да добију онда су дорасли за истину и сами смисао разговора. Чим пристанеш на разговор, остварио си минимум толеранције и једнакости према дугоме човеку и другачијем мишљењу”. То и јесте суштина разговора. Да чујемо друга мишљења на исту тему, да сазнамо нешто ново, да обогатимо наше знање.

Ово је време које захтева јаке, самосталне људе, људе који имају своја мишљења и ставове, што је добро. Али, исто тако, ово је време

у којем се људи ограђују, стварају неке зидове ћутања. Баш те зидове градимо још у раном детињству када покушавамо да све своје проблеме решавамо сами, искључујући родитеље из наших живота. Због чега је то тако? Због чега све мање родитељи разговарају са својом децом, због чега све мање деца разговарају са својим родитељима? Да ли сте знали да многи родитељи нису ни свесни живота своје деце управо због тог одбијања разговора. Ово су озбиљни проблеми који се налазе свуда око нас. Наравно, сви треба да имамо ставове и мишљења, али ако не разговарамо, ако не остварујемо никакву комуникацију са људима, нећемо имати прилику ни да их изнесемо и самим тим нико неће ни знати да их поседујемо.

Због чега онда ћутати? Због чега све своје недоумице, неспоразуме и сумње не решавамо разговором? Зашто не питати све што нам није јасно? Али не! Ми више волимо да сами закључујемо, да сумњамо у нешто. Због тога долази до многих неспоразума међу људима: “Најгоре је када људи ћуте, када се не објасне па свака сумња има право на живот”. Та сумња, сви ти проблеми које сваки човек на свету има, окупирају нам мисли, стављају нам окове. Једина одбрана, помоћ у мору свих тих проблема је управо дељење са другима. Наши проблеми постају део особе која нас је саслушала и тиме добијамо неку врсту подршке, помоћ у решавању истих. Губимо осећај усамљености. У оваквим ситуацијама разговор је битан јер је делотворан, делује као лек на људску душу, на људски ум. Да ли сте приметили да су данас људи пуни предрасуда? Да све више формирамо мишљење о некоме на основу њиховог изгледа или приче о њима. Нисмо ни свесни колико би нам разговор са тим особама могао променити мишљење. Не дозволите себи да људима судите на основу изгледа, изглед уме да заваља. Оно што људи говоре представља оно што су они заправо. Мудраци су рекли : “Проговори да видим ко си”. Ова беседа је прилика где можемо видети ко смо и колико негујемо културу лепе речи и људску потребу за разговором.

Александра Михајловић

Средњошколски центар “Петар Кочић”, Зворник
Ментор : проф. Марија Степановић

РАЂАЊЕ ЛЕПШЕГ СВЕТА

О разговору можемо разговарати , разговарајући полемисати, дискутовати, дебатовати, размењивати осећања, искуства, приче, информације, мишљења. Све кроз разговор и у циљу разговора.

Стварно и могуће, реално и идеално, свакодневно и несвакидашње, други и ја, посредују разговором. Разговор двоје људи најбоља је веза. Болесном нема бољег лека од разговора, не оног физичког који даје медицина, већ оног духовног који дају речи. Тај ће осетити да није сам, олакшаће душу и добити наду за будућност. Свака наша реч живи са нама, у нама и после нас. Свака изговорена реч, након што се изговори добија свој властити живот. Зато будимо одговорни за наше речи. Нека буду зреле, нека иза њих стоји наше цело биће, нека дотичу друге, нека мењају свет. Замислите живот без разговора , замислите да се у току дана ни једном не обратите себи , да се не запитате ништа. Примера ради , знамо сви за дело “Чекајући Годоа”. Замислите само живот Дидија и Го-гоа да нису међусобно разговарали , свесни тога да их још једино речи одржавају у животу.

Много пута смо градили мишљење о другим људима само на основу онога што видимо и чујемо , тек након разговора са том особом схватили бисмо да грешимо. Понекад би све било много лакше да људи умеју разговарати . Разговор треба схватити као уметност. Гледајући свет овакав какав је данас , пун туге и тешкоћа , помислим да људи заиста нису умели да разговарају.. Ми као генерација трпимо то што људи пре нас нису умели разговарати , па и што негодују због разговора са другим народима , који су нам по многу чему блиски. Као да је то издаја државе. Разговор између двоје људи , различитих ставова, политичких опредељења, на-вика,расе , културе је јединство различитости.. Треба знати саслушати и уважавањем онога што чујемо, са друге стране, променити себе . Замислите сва питања на која можемо одговорити и саопштити их другоме. Замислите сва питања на која не знате одговоре , а неко други зна и може

вам их казати. Треба имати праве слушаоце и слушати праве људе , и кроз те разговоре схватати још боље оно што смо већ знали и сазнати оно што је било непознато.

Разговарајмо, причајмо , упознајмо се....тако се спајамо, тако се рађа лепши свет. Причајте слободно о себи, о животу, о ономе што видите и ономе чега се стидите , схватићете да заправо сви делимо сличне снове , страхове и планове , али нисмо то знали јер нисмо разговарали.

Пробајте после овога да особу поред себе питате “Како си? Како ти је почео дан ?” И већ сте на добром путу да људе учините бољима . Једноставно, разговарајући....

Анђела Чарапић

Геолошка и хидрометеоролошка школа
„Милутин Миланковић“, Београд
Ментор: проф. Синиша Митрић

**ТЕСЛА ЈЕ ОСИМ ФИЗИКЕ
ЗНАО И КАКО ДА ИЗАБЕРЕ
КУЛТУРУ У КОЈОЈ ЋЕ СЕ
ОСТВАРИТИ, КУЛТУРУ КОЈА
ЈЕ ИМАЛА КАПАЦИТЕТ
ДА УДОМИ ЊЕГОВУ
ГЕНИЈАЛНОСТ**

Милан Туцовић

СПОНЗОРИ

МИСЛИМО СМЕЛО И ГЛЕДАЈМО ДАЛЕКО

Тесла је свачији! Само се не може наследити. Најпре се мора заслужити радом. Ко не би хтео такав драгуљ у ризници своје историје? Који домаћин не би хтео да му се такав гост потпише у књигу утисака? А који гост не би хтео домаћина који ће му отворити сва врата свога раскошнога дома?

Тесла је радио у Америци, родио се у Аустријској монархији, а опет, једини пут кад је био у Београду је изјавио да “шири славу Српства”! Крајње великодушно, какав је и био, с обзиром на то да му је то Српство ускратило помоћ када му је била најпотребнија! Као и многима уосталом. Сведоци смо тога сваки дан. ПРЕД ОВИМ СКУПОМ СЕ ПИТАМ, ОДАКЛЕ НАМ ПРАВО ДА ТЕСЛУ, КАО И ДРУГЕ НАШЕ ВЕЛИКАНЕ ЗОВЕМО САМО НАШИМА! Још горе, одакле нам образа! Е па драги моји, добродошли у земљу где је све тако. Земљу где се прославља цар рођен у Нишу који је живео и владао 700 година пре него што су Срби населили ове просторе! Земљу где се упорно сваке године славе сопствени порази! Земљу која не зна ко су јој пријатељи, а ко непријатељи, и која у целој тој замршеној луткарској представи уместо да из себе црпи своју снагу, она је одбацује. Одбацује нас, своју рођену децу. Ко то да промени?ПА КО, АКО НЕ МИ И КАД, АКО НЕ САД! Зато, немојмо се стидети својих идеја и плашити ширине свога духа, спутавајући себе у том безграничном ковитлацу интереса и сплетки. Оно што заиста волимо, остаће! Оно што заиста волимо нико нам отети неће! Оно што заиста волимо, право је наслеђе наше! Добра воља, стрпљење, правичност и племенитост биће награђени.

Морамо сами чинити избор и додавати свој удео! Будимо и ми Тесле! Он је нашао топлије огњиште и мало тог жара пренео у наше, потрудимо се и ми, ма колико руке пекле или очи сузиле! Будимо и ми држављани света! И делимо српска држављанства.

„Испред сваког бића уклони свој штап, да не повредиш ниједног од њих.

Хвале је вредна радост пријатељ када је друг бољи и раван нама.

Када стигнеш на чистину, узми раван смер.

Властитим знањем, а не вођен другим!“

Слободан Јовановић је рекао да држава не постоји ради себе саме.

Она је само средство за задовољење одређених друштвених потреба. Те-мељи нашег гостопримства су у мајчинском односу који обухватају пој-мове дародавност и великодушност. Тај чин мора бити примаран за де-финисање унутрашње, удомљене, очекиване и безусловне добродошлице другог.

„Будимо неповерљиви и стварни, строги према себи. Код постављања циљева будимо храбри и великодушни, мислимо смело и гледајмо далеко“.

Јаков Милетић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

ОСВЈЕТЛИМО МРАК, НАЈПРЕ СВОЈ

Првонаграђена беседа

Када сам прочитао у новинама да у родном мјесту Николе Тесле, у Смиљану, нема струје, запитао сам се да ли је то резултат рада човјека који је осветлио планету и „измислио“ двадесети вијек, или је то ипак нешто друго? То је, дефинитивно, нешто друго. То друго зове се Балкан, господо! То је тамо гдје живимо. То је ту!

Рецимо да је Тесла остао код куће да измишља струју. Тада би само његова кућа била осветљена, а њега би тадашња „интелигенција“ прогласила лудим због „мађијања“ и „вјештичарења“. Послије би луди Никола умро у свом свијетлом дому, или у некој од психијатријских установа, а „интелигенција“ би клицала. На сву срећу, тако не би! Јер, да је тако било, данас ни у Госпићу не би било струје. Овако је нема само у Смиљану.

Кажу да је линија између лудила и генијалности веома танка. О томе причам. Овако и сада, Тесла је геније, а онако би, рекох, био луд. Та генијалност се, осим у физици, очитује у томе што је отишао остваривати визију тамо гдје ће га дочекати раширених руку, у обећану земљу Америку. Америка јесте удомила његову генијалност. Америка јесте колијевка његових достигнућа. Али и обећана Америка му се смијала када јој је Тесла понудио своје нацрте за супер наоружање. Опаметила се Америка оног дана када је отворен сеф покојног Николе Тесле и узела све што јој је требало. И?

Након тога сви постасмо дио Америке.

Него, да се ја вратим на ову балканску страну приче. Сложићете се, овдје су генији прилично чести. Овдје се рађа знатан број оних који знањем и вјештином покоравају свијет. Чини се да је Балкан сјајно поднебље за

живот!? Свакако да није, осим ако мемла сија, а не сија. Не треба много да би та мемла нестала и претворила се у мирис доброг живота. Да би се претворила, неопходно је бити човјек. Неопходно је разумјети онога који покуша да нам отвори очи, онога који хоће да осветли тамну ноћ. Неопходно је разумјети, и биће боље твојој дјечи. Можда твој син сутра буде несхваћен, отјеран или означен. Једино ти можеш да се бориш против тога. Сада и овдје. Сутра и тамо негдје. Молим те, разуми оне који покушавају! Поштуј их! На тај начин ће балканска нарцисоидност и неразумијевање сигурно бити превазиђени.

Овдје су млади у дилеми: отићи или остати? Ни једно ни друго није апсолутно добро. Треба отићи, па се вратити. Треба покушати довести свијет у земљу. Није Америка одувијек имала капацитет да удоми генијалне умове. Америка је тај капацитет створила. То и ми можемо да створимо, јер није немогуће напредовати.

Људи, ја волим мирис свога града! Обожавам осјећај припадности својој кући! Сигуран сам да могу живјети код куће и истовремено бити задовољан оним што радим, јер сам спреман да утичем на своје окружење, спреман сам да мотивишем људе око себе и да разумијем оне који се труде! Сјетимо се Светог Саве који је рекао да је мали труд живота нашега, а вјечно и велико добро је награда. Треба рећи да су и наши генији ипак – Балканци. Већина их воли доћи у сређено двориште, а нико не би да уреди своје.

Увијек се питам зашто се Тесла није вратио. Зар постоје разлике у сиромаштву? Сиромаш у Србији или у Америци, свеједно је. Ко ће знати, можда се осјећао кривим, можда једноставно није желио?! Има оних који Теслу презиру због тога што се није вратио, што није ништа урадио да његова отаџбина напредује. Људи, али како није? Цјелокупно његово дјело мијења овај свијет, па самим тим и његову отаџбину. Па и ми смо дио свијета! У његову част, господо, нека се уведе та струја и у Смиљане. Освијетлимо мрак, али свој. Овај мрак у којем је топлије, па чак и кад је неосвијетљен.

Срђан Барашин

Гимназија, Бања Лука
Ментор: проф. Бранка Кукић

СЛУГЕ САДАШЊИЦЕ И МОЋНИ ВИЗИОНАРИ

Пробудимо се! Одупримо се стварним ограничењима и ослободимо сопствене спутане снове! Променимо перспективу, јер стварност није само лична већ је и заједничка.

У свима нама лежи Тесла, геније, живи микрокосмос у свесној повезаности са свим. Он је ван времена и простора, увек присутан. И његова домовина је читав свет.

Водећи бригу о људима, геније не може живети своје идеје без потребе да их изражава. Оне се изнова рађају. Кажу да је потреба мајка идеје, а отац дух времена. Све културе рађају геније, али не могу све да их усправе на ноге, а камоли да им дају крила да полете.

Како Његош каже: „Из грмена великога лафу изаћ трудно није. А из грмена маленога-најтеже је! Успон науке прати тескоба пута развоја самог научника. А како развити идеје без средстава? Људска дела и јесу најрањивија јер захтевају материјалне услове и разумевање. „Дај ми место на ком бих стварао, па ћу променити свет“ , рече Архимед. Народи прихватају цивилизације као материјална богатства, док културу ствара сам човек. У његовој глави је знање поистовећено са љубављу. Зато он трага за вишим и потпунијим, али не заборавља ко је.

Чини ми се да данашњи генијалци више личе на слуге садашњице, него на моћне визионаре. Постају роба на широком и непрегледном тржишту потрошње, на коме је тешко учити културу и њене циљеве. Треба бити мајстор па у глобалној инвазији новина одолети, узети оно најбоље, али остати веран свом почетку. Дубоко укоревен у свету свог Смиљана,

енергетских потенцијала своје домовине, Тесла је знао да његов развој тражи нова упоришта, нове домове.

И ево нас у потрази за гостопримством, које је потребно госту, као и он домаћину. То је логика заједнице, јер стваралаштво нема границе. Када домаћин каже: „Осећај се као код своје куће“, онда то место не припада ни њему ни госту. Као да се губи проблем суверенитета, територије, простора, што и јесте идеално виђење. У правом гостопримству место припада госту. То је морална димензија, која укључује обавезу истинољубивости, поштовања другог и његовог дела. Ту је онај који дарује, награђен уздарјем-узвратним даром, великим и несебичним делом госта-генија.

Тесла је оставио највеће уздарје. Попут Прометеја дао нам је ватру вечног плама, јер велико дело прекида ланац личне и пролазне егзистенције. Људи који нису пришли да се огреју, неће бити ни осветљени. Њихова стварност се неће развијати, неће видети пламен у пуном јеку, нити постати његов део. И док је цео свет осветљен, зар да ми будемо у тами?

Приђите и проширите овај жар!

Ана Пантелић

Шеста београдска гимназија, Београд
Ментор: проф. Љиљана Маловић Козић

ПРОМЕНА МОРА ДОЋИ ОД НАС И ТО ОДМАХ

Уколико бих дао себи за право да вам се обратим, и не само вама, већ свим људима из средине у којој живимо, поставио бих јавно ова три питања:

Понашамо ли се као социјално одговорни људи?

Понашамо ли се као материјално одговорни људи?

Размишљамо ли о будућности?

Ја сам вероватно последња особа која би ово требало да вам прича јер су ми још као малом говорили шта ћу бити и шта ћу радити у животу. Одувек сам имао тај трасиран пут – од талента, преко улагања у знање, до валоризације. „Треба да одеш!“ – такво је окружење у којем одрастао... и ја сам такав. Оно што је Тесла имао, није, непосредно, дошло ни од кога. Сем свог невероватног потенцијала за физику, и императива да се оствари, он је имао ту памет да схвати социјална дешавања око њега. А имао је и покретачку снагу и смелост да уради нешто поводом њих.

Оно што се дешава са већином младих духова је распетост између стварног и могућег, лутање. Немогућност да промене стварност у којој живе наводи их на деструкцију и рушење, уместо на покретање и стварање. Ако сте довољно зрели да сте били свесни двехиљадите, или сте бар слушали о њој, сетите се нечега: тај занимљив догађај ретко ће ко назвати променом друштвених навика, система вредности, индивидуалне свести, борбом за демократију или за бољи живот. Сви ће га назвати „обарање Милошевића“.

А када смо већ код двехиљадите, занимљив је, рецимо, податак да је од тада, па до данас, наша војнонеутрална држава купила 80 хеликоптера. И, веровали или не, сваки од њих кошта, у просеку, по 15 милиона евра. 1.2 милијарди евра за хеликоптере војнонеутралне државе? Размислите

само колико смо лабораторија могли да отворимо за те паре, колико бисмо музеја или библиотека имали; па на крају крајева, колико смо могли да уложимо у здравство или социјалну политику. Од тих пара би, веровали или не, све народне кухиње у Србији могле да функционишу наредних две хиљаде година!

Но, добро, новца у последње време ни немамо толико, па је причати о његовом трошењу мач са две оштрице. Али шта је са знањем? Да ли је и оно економска категорија, да ли и оно има тржишну вредност? Да ли улагање у образовање и културу доноси корист само појединцу или целом друштву? Оно чега још нисмо свесни је да се не мора све уложено вратити већ сутра. Шта је са умовима које имамо, а који одлазе? Томас Едисон рекао је да геније настаје од 1% талента и 99% рада. Зашто не-шим умовима не обезбеђујемо тај рад? Зашто, чак и оне који се за то сами изборе избацујемо из друштва, спутавамо њихов рад, спутавамо њихов таленат и њихову харизму, називамо их штреберима? Уосталом, јесте ли икада покушали да преведете ту реч на енглески? Ја сам покушао сто пута и, верујте ми, немогуће је. На крају крајева, то је оно по чему се разликујемо.

Оно што желим од вас је да заувек упамтите ову реченицу: Уколико желиш промену, она мора доћи од тебе, и то већ данас. Устаните за то! Не будите Никола Тесла, и не будите Марко Војиновић! Јер питаш се и ти, и ти, и ти се питаш, и ти са њим (публици)! Јер, о коме се ради него о нама, о вама? О судбини вас, ваше деце и деце ваших пријатеља. Покажите да имате ту врсту талента! Борите се за то! Борите се за то и ви (жирију), јер ви сте већ одлучили да ћете остати овде и дугујете то својој деци и својим унуцима! Не будите Никола Тесла, будите бољи од њега! Покажите да је ваш таленат да промените ствари много већи од његовог! Устаните за то! Борите се за то...

Борите се за то да кроз десет или двадесет година на овом такмичењу тема буде: „Никола Тесла није имао појма да ће култура у којој је рођен у једном тренутку постати боља од културе у којој се остварио“.

Марко Војиновић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Синиша Митрић

СЛОБОДНА ТЕМА

Милан Туцовић

СПОНЗОРИ

О СМЕРТИ ЈЕЗИКА

Пук, пред којим јесам, овог дана и лета Господњег 2013., треба привести к знању о смрти језика народног и к знању о добробити језика народног.

За сваки живи језик, који се развијао вековима, природно је да прима утицаје из других језика. То је творевина, која упија оно што јој долази и тако се мења.

Српски језик ту није изузетак. Он је преплављен утицајима из многих језика.

Већина људи у Србији користи реч ОК, ако могу речју да је назовем уопште, а заборављају оно српско ДОБРО.

Многи користе BY THE WAY, када заправо могу да кажу и када би требало да кажу УСПУТ РЕЧЕНО. Чини ми се да изворне српске речи, погнуте главе и замирућег значења, уступају место страним речима. И оне и људи, повлаче се, без речи.

Међутим, утицаји енглеског, француског, турског, руског и било ког другог језика нису основни разлог због ког се српски језик налази на ивици стрме литице. Шта ћемо са сопственим, великим непознавањем српског правописа и српске граматике?

Запажате ли да ни сами нисте способни да уочите да ли је ваш саговорник поставио питање или користи узрочни везник ЈЕР? ЈЕР реч о питању? ЈЕ Л' реч о узроку? А баш ти, вама блиски, а верујем и драги људи, често говоре да желе СВО време овог света да проведу са вама и како ТРЕБАТЕ више пажње да им посвећујете. Па добро, људи... ЈЕР или ЈЕ Л'? СВО или СВЕ? ТРЕБАТЕ или ТРЕБА?

By the way, није ни битно...

И ето нама ковача новог, српског, књижевног језика.

Још давне 1954. године, у Новом Саду, учене главе рекоше да су латиница и ћирилица равноправне. Не тако давно, 2006. године, ћирилица постаде службено писмо ове земље.

Против договора немам ја ништа, али против нарушавања договора, свакако да имам, јер је и то доказ лагане смрти језика. Питамо се зашто? Зато што се речено бележи словом. Ако бележите, онда чувајте... и глас, и

слово, и реч, и реченицу, и ЈЕЗИК. Немам ја ништа ни против коришћења латинице, али ако је користите, чувајте своје примарно писмо и начело - ћирилицу. Ипак је језику Растка Немањића, Стефана Лазаревића, Јефимије, Доситеја непознато све оно што нема порекло у српскоме језику.

Уколико изузмемо дневне новине, колико људи данас у Србији посвећује време читању? Одговор је лако дати... Врло мало. Можда се питате какве то везе има са изумирањем српског језика? Има, јер не читамо и тако нам фонд речи постаје све ужи и ужи. Долазимо у ситуацију да не знамо да искажемо свој став, јер немамо речи за оно о чему мислимо.

Ма имамо ми речи!

Питајте Црњанског, Селимовића, нобеловца нашег, Андрића...

Не вреди... Свакога дана присуствујемо издисају једне српске речи.

И као да нам све ово није довољно, савремени и расположени за новотарије, са добродошлицом, дочекали смо једну отежавајућу околност - технолошке иновације. Оне нас додатно спречавају да пружимо отпор свему ономе што умртвљује српски језик.

Ипак, то није разлог, а ни оправдање да се не трудимо да сачувамо језик... или бар оно што нам је од њега остало.

Ако нема језика, нема ни народа, а од језика све почиње и ту се све завршава.

А шта ми радимо?

Ми блејимо, четујемо, лајкујемо и тако смо све више овце, а све мање људи, који разговарају и разумеју изговорено.

Адел Аслани

Прва београдска гимназија, Београд
Ментор: проф. Драгана Стојановић

СМЕШНА ПРИЧА О ОЗБИЉНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Пре свега, да ли сам ја компетентна особа да прича о овој теми? Можда јесам, а можда и не.

Па ја знам за Хамлета! Значи, сигурно сам образован. Такође, знам и за доказ да што сте паметнији, то сте, у ствари, свеснији колико сте глупи у односу шта све можете да сазнате, и одатле се може разумети скромност образованих људи, знају колико не знају. Нажалост, сада имам аргументе да јесам и да нисам с обзиром на то да ми се често дешава да људи коментаришу моју велику скромност. И сада ја као и сви скромни људи (у Србији) постављам питање како је то могуће, да сам велики ЈА необразован?

Наравно, као и сваки други образовани, скромни Србин, ја ни у ком случају не могу бити крив за тако нешто. Наравно, за то су криви лоши, безобзирни, охоли, горди, невоспитани професори, којима је само битно да поделе што више јединица (цитат из дневника једног скромног српског ђака). Иако су сви ти скромни ђаци предани учењу и иду у те школе баш из узвишених разлога као што су жеља за новим сазнањима, унапређење личности, они једноставно не могу да се изборе са већ поменути особама. Они стално причају неке небитне глупости и стално смарају кад користим мобини телефон на часу и никада ми не дозвољавају да спавам, и причам са мојим другарима, мислим стварно има ли то икаквог смисла, и стално само мене опомињу, а кад остали причају онда ништа, ма стварно су бре идиоти, уопште нису разумели шта је поента образовања, они ту само неке оцене спомињу (не позитивне), и стално прете.

С обзиром на веома објективну представу погледа ђака на образовање, мислим да битан део образовања чине и дивне особе које нас воле највише на свету и знају увек шта је најбоље за нас. Наравно, тешко је

погодити - то су наши родитељи. Иако имам само један пар тих особа(-више него довољно), мислим да има пар типова истих. Први су они које ништа не занима, све док се не деси нешто стварно страшно (број поена мањи од сто), и онда вам кажу како су вама посветили цео свој живот, како су могли да путују, да се проводе, да иду на представе, али не, они су увек били уз вас код куће и бринули о вама. Други тип је (број поена мањи од 80) они су мало опуштенији по питању оцена и они се више некако у себи питају где су погрешили, а вама гласно говоре како ви, у ствари, можете и боље. Трећи тип не постоји.

И тако ту увек долази до неспоразума између родитеља и детета, што се може видети у реченици коју искусни родитељу све чешће и чешће користе, а то је видећеш ти једног дана шта сам ти говорио, што њихову децу још више изводи из такта, и продубљује конфликт. Исфрустрирано дете стиже у школу, код професора(који је такође углавном родитељ, и такође исфрустриран).

Кад смо већ код професора, они углавном и јесу почели своју каријеру као прави просветитељи и неки од њих још увек јесу такви, иако је данас тешко бити професор у Србији. Такође, морам да приметим да је добар део професора у мојој школи вођен том мишљу, ако не и целокупан кадар, мада се понекад чини да то испољавају на чудан начин. И онда долазимо до проблема зашто неки професори више немају мотив за предавање. Ја бих, нажалост, рекао да је новац у питању, јер мислим да би сваки нормалан човек радије попустио у својим предавачким плановима кад схвати да има малу плату, а да је притом у опасности да му неко разбије главу. И тако онда демотивисани професори не раде добро свој посао, и ми постајемо држава са веома малим процентом образованих људи...

Покушао сам да на мало “смешан начин” испричам ову причу, али на крају сам схватио да она није нимало смешна, чак уопште није смешна, јер једини који у целој овој причи испаштају су ђаци од којих ће неки једног дана бити професори. Ослободимо се бесконачне петље зачараног круга!

Милош Вујадиновић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Мирјана Мићић

ИНФЛАЦИЈА ДИПЛОМА

Позната је чињеница да нам још од вртића родитељи, васпитачи, а касније учитељи, професори, па чак и тинејџерски магацини постављају једно те исто питање: “Шта ћеш бити кад порастеш?”. Ево ја сам, као и све дечасти у то доба желео да постанем астронаут, али до десете године живота ми нико није објаснио да Србија не може да пошаље ракету на Месец. Добро, то и није неки проблем, отићи ћу у Америку и тамо се запослити као астронаут.

До тринаесте године већ сазнаш да NASA прима само “Американце” у своје ракете и да је шанса да добијеш зелени картон за Америку равна добитној комбинацији на Лото-у. Онда се ту опет умеша оно друштанце од малопре и објашњава вам то како је неопходно завршити факултет да бисте добили неку позицију у друштву. Што има смисла, јер факултет од вас треба да створи елитног појединца са дипломом. Али, да ли је баш тако? Да ли је преко потребно имати имати велики број факултетски “образованих” људи у земљи?

Диплома је сертификат којим се доказује да сте завршили одређени факултет и да представљате појединца који је савладао СВЕ препреке на путу образовања из дате области. Дакле, диплома не би требало да представља апсолутно никакву препреку приликом запошљавања. Што је већи број факултетски образованих људи у земљи, то ће земља као таква бити образованија и продуктивнија.

Међутим, оно што представља један од највећих проблема данашњице јесте незапосленост. Чињеница је да људи заврше факултет и да после не могу да се запосле ни на позицији радника у “Мекдоналдсу”, а камоли у струци за коју су се школовали. Проблем је у томе што има толико много дипломираних филолога, психолога филозофа и политиколога, да од радне снаге у “Максију” може да се састави цео један одбор за наклапање о смислу живота.

Ето, рецимо, у срцу Европе налази се једна земља која је свима позната као јако успешна у многим областима. Од чоколаде, сира и сатова,

па до банкарства, Швајцарска стоји за једну од најуспешнијих земаља света. Њен проценат високообразованих људи у земљи је само 16%, што је мање од Пољске са 18, Словеније 22 и Грчке са 22,5%. Дакле, Швајцарска као таква успева и са малим бројем образованих. Број дипломираних у нашој земљи је нешто већи од 6%. Како онда објаснити чињеницу да и тих елитно пробраних 6% нису способни да воде ову земљу.

Тајна Швајцараца лежи у томе што никада нису ни покушали да створе слику народу о томе како је неописиво потребно имати факултетску диплому. Уместо да се друштво фокусира на квалитет, оно се фокусира на квантитет и штампање све већег броја диплома. Отуда данас можемо наћи више “генерала, него војника” управо зато што свака шуша може, и приморана је, да заврши факултет, а при томе остане са мизерним знањем.

Немам ништа против ако неко жели да има шире знање. То је, у неку руку, и пожељно, али за знање и истраживање није потребно имати диплому. Факултети треба да буду ту да најбоље од најбољих проберу и едукују, а не да избацују гомилу диплома које све чешће и чешће постају обичан папир за рециклажу.

Да бисте се у данашње време истакли, неопходно је имати мастер, специјалистичке и докторске студије или пак завршена два факултета како бисте нашли посао у струци. Дошло је до тога да обична диплома завршеног факултета, без додатних звања, постаје безвредна - односно да вреди исто колико и папир на коме је штампана

Као што је рекао познати корејски економиста Ха Џун Чанг: “Систем образовања је као једно велико позориште у коме публика која жели боље да види устане, а онда они који су тик иза њих, хтели – не хтели, бивају приморани да устану да би боље видели сцену. На крају, када сви устану, више нико нема бољи поглед, али је свима постало неудобније.”

Ми, у ствари, добијамо лажну слику о људима који поседују дипломе, јер већина заправо није ни упола квалификована да ступи на тржиште рада. И самим тим, праве беспотребну, непродуктивну масу која представља огроман губитак времена и простора када дође до одабира радника за посао.

А што се тиче оних који су заиста способни, па..., њих, за то време, чека место за шанком у кафићу или пак дипломски посао рада за касом у Максију.

Огњен Угљеновић

Правно пословна школа, Београд
Ментор: проф. Ненад Ступар

БОГАТ ЈЕ ОНАЈ ЧОВЕК КОЈИ ВИШЕ ЉУДИ ЧИНИ СЕЋНИМ

У данашњем свету човек се све више окреће против човека. Све више мисли само на себе као појединца и уместо да зарађује за живот, живи да би зарађивао. Данас сви желе да мењају друштво, али за то је прво потребно променити себе. Сасвим је извесно и сви смо свесни тога, да је свет постао место у коме се води непрекидна трка са временом и за новцем. Треба знати да право богатство као такво долази када усрећимо што више људи, а не ако се од њих отуђимо и заборавимо их, потиснемо човечност у себи, а све то да бисмо стекли нешто неважно и пролазно. Новац.

Новац је средство које су људи некада користили само за добијање добара која би им олакшала живот. Међутим, новац данас игра потпуно другу улогу. Сада је он показатељ ваше моћи и егзистенције. Оно што у свему томе није добро је то што људи са пуно пара јесу и похлепни и непоштени, иако, наравно, то није увек нужно. Такође, и они други су често такви јер се воде мишљу да ће на овај начин стећи материјално богатство. Све више нас се усредсређује на то колико ће зарадити, а овако размишљајући, не постајемо богати. Уз неправду и похлепу новац се не стиче. Наравно, можете се обогатити и на овај начин, али ћете то скупо платити кад - тад. Ако сте овакви или од људи крадете од њих ћете се и отуђити. А, на послетку, то никако није добро по вас јер тако заборављате оно најважније.

Непоречно је да је данашњица таква да је једноставно немогуће живети без помисли на финансијску подршку. Већина не види смисао ни у чему сем у новцу. Наравно, ово није само случај са онима који новац већ поседују, овде говоримо о богатим и сиромашним, о младима и старима. Сви желе да постану богати, односно да стекну довољну материјалну

подршку и избегну свакодневна оптерећења. Без адекватне зараде, извесно је, сваки појединац живи под притиском и нормално је да тежи ка већој. Није лоше желети богатство, лоше је када у свој тој жељи изгубимо себе и од других побегнемо, своју човечност потиснемо. Новац као средство за сигурнији живот не треба и не сме да дефинише човека и његову личност.

Богат је онај човек који више људи чини срећним. Ако ви и ваш посао управо то и чините, при самој помисли да сте бар неком олакшали живот, наћи ћете истинску срећу и богатство. Опет, не треба бити добар само према неким, треба добру вољу поклањати свима, увек и подједнако. Верујем да ће се неки од вас сада запитати како је могуће то постићи кад се у овом ужурбаном свету неретко једва преживљава од првог до првог у месецу. Ако пронађете оно у чему сте добри и испуњава вас, а успут то задовољство и осмех поделите са свим људима, бићете срећнији, а успут ћете помоћи и осталима и себи. Ако радите оно што волите, будите смели да ту љубав дарујете. Опет, на месту у коме живимо дешава се да не раде сви посао који обожавају, али, свеједно, не оклевајте. Пронађите оно у чему сте добри и поделите то са другима. Тада ћете увек бити испуњени јер ћете знати да постоје људи које чините срећним. Управо ово чинивши и посао ће кренути набоље, па и зарада.

Позитивним мислима и увек окренути ка људима, а не против њих, све бива лакше и лепше. Ја верујем да свако може постати и богат и срећан, а да није нужно да постане и похлепан и непоштен. Тада ћемо постати бољи и као људи и као друштво.

Марина Ивановић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Мирјана Мићић

ПОЗИВ

Од стварања Грчке и Рима и првих утопијских идеја, у људима је растао и сазревао сан о идеалној, савршеној држави општег благостања и једнакости. Иронијом судбине савремени човек не може више да приушти ни један идеал, превише је оптерећен борбом за голу егзистенцију. Његов живот се под тешким јармом пореза, надљудског рада, непрекидне бриге и свакодневних мука свео на зарађивање милостиње од шачице неизмерно богатих, а једина срећа, која га испуњава у ретким тренуцима, потиче од чистог одсуства патње, баш као и код домаћих животиња, популарно названих стоком, са чијим животом наш живот у последње време поприма много сличности...

Зашто просечан човек може да очекује само четрдесет година тешког рада, праћеног страхом и неправдом? И зашто га, када већ исцеде и продају сав живот из њега, друштво осуђује на крај у изолацији и вечитој стрепњи када ће му потпуно укинути пензију? А и за такав живот се треба борити, јер је његова једина алтернатива вечно чекање на бироу, беда и смрт од глади. Зашто сваког дана људи умиру од упале плућа јер не могу да плате лекове? Како је могуће да је црна хроника сваког дана пуна нових десетина, стотина имена жртава пљачке и похлепе и шта је са оним хиљадама о којима се подаци цензуришу? Да ли је могуће живети у друштву у којем се све политичке партије залажу само за свој интерес? Како је могуће да они који су годинама крали од народа, сви страначки кадрови без разлике, продавали државна предузећа и нашу земљу, стално поново добијају поверење истог тог народа, толико заслепљеног лажним обећањима да не види да му једина нада за опстанак лежи у борби против такве власти? И где је та наша свуда слављена слобода, у полицијској држави чија је једина улога да штити корумпирани систем, када народ робује цензурисаним медијима, и када је мишљење постало најјефтинија роба? И зашто игноришемо упозорење оних људи који се убијају сваког дана, јер не могу више да издрже сиромаштво и беду?

Све то потиче од огромне, глобалне и домаће похлепе, похлепе шачица људи који држе сву моћ у својим рукама и који се хране патњом маса. Њима никада неће бити довољно да живе лагодно на наш рачун, у

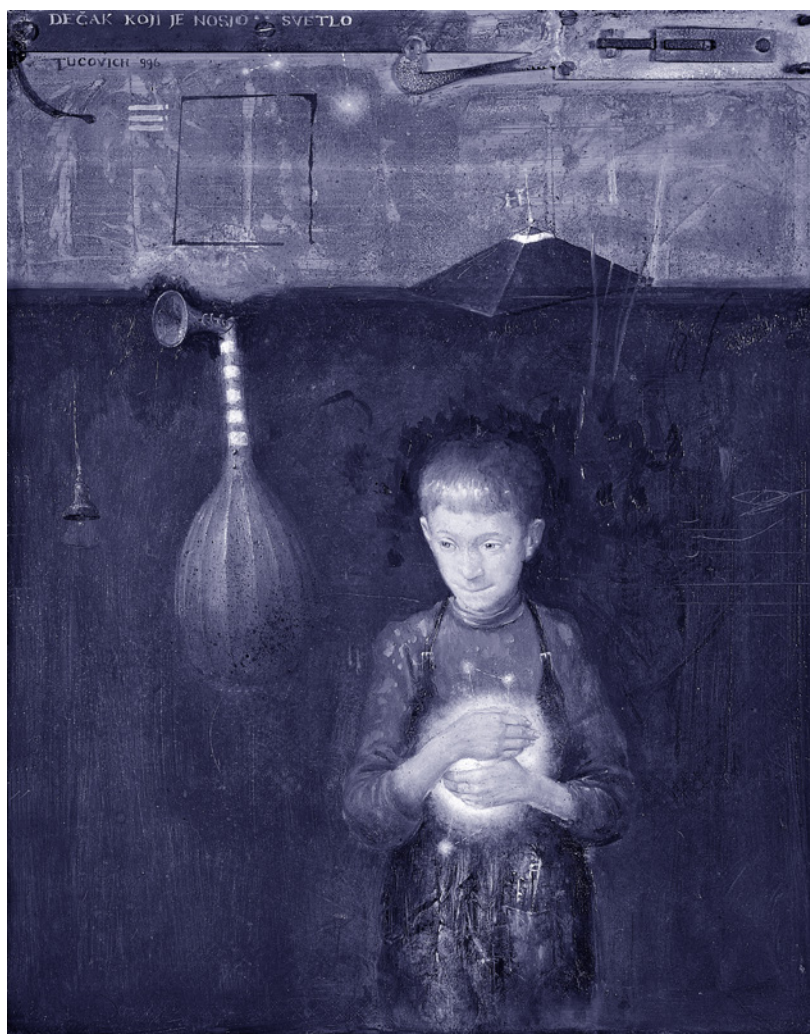
огромном луксузу и богатству, како то налаже савремени капитализам, не, они неће стати док не направе робове од свих слободних људи... Овај савремени, либерални капитализам који се заснива на учењу о богом-даној неправди и неједнакости је само еволутивни изданак феудализма и робовласништва... А наш народ наставља да живи у њему, јер му је свест потпуно испрана пропагандом овог система. Никада, ни у једном друштву у историји није виђено толико улагање у масовну културу, у корумпиране медије који служе само стварању бесмислених идола и заборављању стварности.... И док Срби нестају од беле куге, умиру од глади, болести и сиромаштва, истеривања са сопствене земље, домаћи и страни нови феудалци богате се на нашој муци... Остаје само једно питање, до када ћемо им то допуштати?!

Постоји само један одговор, само једно решење, а то је борба. Непрекидни отпор, отпор без компромиса и повлачења. Нисмо рођени слободни да бисмо постали робови. Ми морамо изабрати између две крајности, или ћемо устати против неправде и борити се не само за слободу већ и за опстанак, или ћемо допустити да се над нама влада ширењем страха и глупости... Наши потомци неће имати прилику да бирају ако ми то сада не учинимо. И зато, не очекујте од система да се бори за правду. То је ваша дужност.

Лука Филиповић

Пета београдска гимназија, Београд
Ментор: проф. Миланка Воркапић

27. 11. 2012.
СЛОБОДНА ТЕМА

Милан Туцовић

СПОНЗОРИ

ЛОБИСТИ НА РАСКРСНИЦИ

Другонаграђена беседа

Била једном једна срећна, богата породица која је хранила много деце. Једне се вечери на вратима појави стидљиво, убого сироче, па се и за њега нађе кревет и вечера. Слажем се, треба бити хуман. Породица сутрадан опет отвара врата и прима још једно сироче. Сутра опет. И опет. Почело је тихо, подмукло. Прво је све било супер, онда кул и још удомљавали смо несрећне речи једноличног, излизаног енглеског, великодушни Срби и њихов богати језик. Долазе друге, отимају кревете деци и истерују породицу из куће и сад у светом и древном храму српског језика владају странци. Наш језик гладује, најлепше српске речи дрхте по хладним, пустим, заборављеним ћошковима наших умова, а језик утрнуо од Европе и англицизма, отежао и заборавио да пева. И одмах се у човека увуче неко сивило и нека чамотиња којој не зна узрока, као да се вечна киша Енглеске надвија и над Београдом и помрачује и сунце, и срце, и душу. А речи нашег језика, промрзле лутају и чекају на раскрсници, шибане ветром времена.

Кад сте последњи пут прочитали билборд или рекламу писану ћирилицом?

Сећам се тога кроз маглу, беше негде у мају. Некако се у време избора град променио, дуго ми је требало да схватим шта се збива, и онда, једном, схватим: шокиран стојим и читам билборд писан ћирилицом. И то ми измами осмех, сетиле се патриоте свога језика. Изнеле га да га покажу породични грб којег се стиде јер говори о поштеној земљи на рукама наших предака, о словенској души и поносној прошлости, па га крију од света и Европе, а износе само кад треба скупити још пар гласова... Смејем се, а људи ме гледају као да сам шашав.

Некад је брат био човек којег ти Бог да и веже вас крвљу, и оцем и мајком и породичним именом да га носите и чувате заједно. Данас се

момци, па и девојке братиме и браткају на сваком ћошку, уз обавезно „значи“ да повећа убедљивост високоумног коментара о најновијој турској серији или последњем дербију. И све је „брука“ и „екстра“, само се млади нешто много бедаче и падају у лош трип.

Некад су се деци давала стара словенска имена у којим још жубори природа и одзвања топла, мека словенска душа, плодна као црница наше домовине. Најближи Сава којег знам живи у Црној Гори, а Будимир у Босни. Нико не рађа Љубане и Драгане, него Жаклине и Виолете. Чуди ме да немамо више Елизабета и Ричарда, колико волимо тај енглески. И ми, Предрази, полако посустајемо и одумиремо, знам још само једног у генерацији. Плашим се да ће кроз пар генерација и Предрази и Драгутини у црвену књигу, да се придруже додоима, искрене, али болно неснаљљиве и наивне реликвије прошлости, изложба изумрлих примерака која остаје у мраку да, заборављена, скупља праšину.

Једини народ са два писма, једини језик са фонетском азбуком, једино би се Срби тога могли стидети и желети европски, болесно тачни и прецизни енглески, који нема ни падеже. Па како не можемо да схватимо да то није за нас, него за енглеске чиновнике и уштиркану господу што прича о времену с пријатељима које зна од детињства? Ко ће да ми преведе српску славу, српско пријатељство и српску душу на енглески? Па они сарму не могу да преведу, где у таквом језику има места за седам падежа? И акценти нам нестају, све смо поенглезили и убрзали, никако да схватимо да наша словенска срца не могу тако да куцају. Уместо да, као Французи, бранимо језик као последње уточиште богате културе и баштине, ми грлимо туђи, бацајући делове себе у праšину раскрснице, да потону у угажену земљу утопљених народа.

И боли нас душа, али тврдоглави Срби гурају даље, покопавају себе све дубље. Живот нам даје раскрснице, труди се да нас научи на грешкама, да следећи пут изаберемо прави смер. „Докле год живи језик, докле га љубимо и поштујемо, њим говоримо и пишемо, прочишћавамо га, умножавамо и украшавамо, дотле живи народ,“ говорио је Вук Стефановић Караџић. Ево нас опет на раскрсници, наш језик умире и избор је само наш. Морамо изабрати, бар једном, паметно.

Предраг Обрадовић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

ПОВЕРЕЊЕ И(ЛИ) НИШТА

Шта тачно нашу Математичку гимназију чини најбољом средњом школом у Србији – титула коју поносно истичемо? Да ли су то ученици, професори, концепт, окружење...? Како уопште можемо да тврдимо да јесте најбоља?

Неке одговоре сте већ чули, а међу њима најзначајнији је «ова школа пружа много више». Поред очигледног «лакше запослење», она има и дубље значење: «квалитетни ученици имају прилику да од квалитетних наставника добију неопходно знање да и они постану стручњаци у областима које их интересују, при том добијајући њихову пуну пажњу и шансу за даље самостално усавршавање». Зар ово не би требало да буде задовољено у свакој школи, зар то није «дефиниција» школе? Долази се до закључка да је довољно да је нека школа озбиљна да би она уједно била и међу најбољим школама!

Нешто не штима. Наш најдуговечнији директор је једном приликом рекао: «Наши ученици су најбољи на свету и шире». Иако се не би сви сложили са овом опаском, суштина је блиска – у ову школу се уписују «најбољи међу најбољима». Међутим, наша школа се бави само једним подручјем рада – те се очекује да титула најбоље средње школе припада некој престижној гимназији општег усмерења, будући да их уписују ученици који поседују знања и интересовања из свих сфера живота и друштва. Под овом претпоставком, то није само до ученика, а структуру људи у некој школи не чине само они, већ и они који треба да их подучавају. Верујем да смо се, нажалост, сви до сада сусрели са наставницима који су нас спутавали и одвратили од њихове струке.

Неко би сада рекао: «Па, добро, није само до наставника, ту су лоши учбеници, застарели планови и програми...» И у праву је. Наши планови су у потпуности ван додира са стварношћу и заснивају се на методологији која промовише средњовековни преписивачки менталитет – за разлику од Финске, где наставни програми истичу испољавање индивидуалности,

чему значајно доприносе и мала одељења, а ученици на значајним међународним тестовима општег знања постижу знатно бољи успех него наши. Такође, анализа разних савремених наставних планова и програма – оних у складу са «актуелностима у свету» – на читаоца има ескапистички ефекат: он је задивљен фантастичним амбицијама њихових аутора. Тако се планом предвиђају лабораторијске вежбе, што делује као јако добра идеја – али огроман број школа у Србији нема услове за такав вид рада!

Дакле, нису ни програми криви, већ лоши услови рада у школама! Ово се даље своди на чувено «нема се пара». При томе не помажу неретки штрајкови јер они углавном за последицу немају апсолутно ништа: не унапређује се настава, настаје осуда јавног мњења које наставнике види као «нераднике са пет, шест месеци плаћеног годишњег одмора на грбачи државе», а не као људе који треба њихову децу да припреме за даље усавршавање, рад, производњу, живот. Како овако неозбиљна држава, у којој учитељи, у које имамо поверења да ће неговати таленте наше деце, то поверење изневере, а сви се интересују само за плате, уопште може да мрдне са фамозног броја од 7% факултетски образованог становништва?

Наш образовни систем јесте неозбиљан, али он не може да буде бољи докле год смо ми овакви и докле год га овако неозбиљно посматрамо. Дакле, он је у потпуности у складу са неодговорношћу читавог нашег друштва, али је у њему и њен лек – добар образовни систем ће нам дати стручњаке који ће нас избавити из свих криза у којима се тренутно налазимо. И, питам ја вас, како се ослободити из овог врзиног кола?

Одговор на ово питање лежи управо у том друштву – оно мора да сазри, да стекне одговарајући ниво свести да би сви наши проблеми могли да се исправе. Верујем да се ми тој тачки приближавамо, будући да већ дуго живимо у потпуној апатији. Идеалисте и ентузијасте – којих ће тек бити доста – су наш спас, а верујем да они наше поверење неће изневерити. У међувремену је на нама да се сналазимо користећи се креативним начинима, ван калупа које диктира наша свакодневица.

Андреј Ивашковић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

СЛОБОДА И ОДГОВОРНОСТ ЈАВНЕ РЕЧИ

Трећенаграђена беседа

„У почетку беше реч...“ Јеванђеље по Јовану 1.1.
Наше речи остају наше и онда када их изговоримо и када започну неки свој живот који утиче на свест других.
Речи су понекад опасније од оружја, њима се могу повредити други људи, оне могу бити средство за манипулацију људима.

Јавна реч је бритка као хируршки скалпел. У рукама неодговорног појединца тај скалпел постаје моћно оружје којим се други могу маскрирати. Тај исти скалпел у рукама хирурга представља драгоцен инструмент који људима спасава животе. Разлика је, дакле, у начину употребе скалпела...

Слобода мисли је у природи човека, а слобода јавног изражавања је начин да испољимо свој поглед на свет, своје ставове и мишљење о људима, стањима и појавама. Да ли смо спремни да сносимо одговорност за јавну реч или ћемо ту одговорност одбацити? И да ли је одговорност за јавну реч на неки начин ограничење слободе изражавања? Да ли ће у њима бити садржано свако зрнце истине или ће та истина бити у унутрашњости шкољке брижљиво чувана као бисер? Да не заболи... Да не повреди... Да не угрози никога... Да ли је таква улепшана истина боља од сурове стварности?

Ако лекар каже умирућем пацијенту: „Биће Вам боље“, он жели да га поштеди накнадног стреса, страха и бриге. Али, има ли ико право да прећути истину некоме ко живи своје последње дане јер он има право да те дане организује како он жели, да се опрости са породицом, да заврши започете послове, да сведе биланс свог живота...

Како бисте ви рекли: „Ваши резултати су драстично лоши, болујете од неизлечиве болести“ или „У Вашим резултатима има извесних одступања, али то се код нас третира исто као свуда у свету“?

Када економисти кажу „Стопа инфлације није већа од очекиване“, да ли је то истина? Да ли се тиме прикрива веома тешка ситуација у земљи, глад, сиромаштво, висока стопа незапослености?

Да ли је циљ такве информације само да се не узнемири јавност или да се прикаже успешан рад једне странке? Да ли увек треба рећи истину или се треба понашати као у причи о царевом новом оделу?

Ја сам за то да се увек каже истина и да се прихвати одговорност за јавно изношење истине. То је слобода која је дата сваком човеку, али морамо пазити да не угрозимо основна права других људи.

Наше право да слободно машемо песницом ограничено је релативним положајем носа друге особе, зато песницу морамо зауставити пре него што другоме нанесемо незаслужен ударац.

Онај који говорима мржње на јавним наступима покрене расне, верске и територијалне сукобе мора бити кривично и морално одговоран за патње и страдања у таквим сукобима.

Да ли јавна реклама за неки производ сме да утиче на свест људи у циљу економске добити фирме која извлачи нечији последњи динар из новчаника у замену за некавалитетан производ? Да ли је неко одговоран због јавне манипулације људима?

Човече, стани! Три пута мери, а једном сеци! Добро одмери сваку реч при јавном говору. Слобода да све изразиш речима је моћно право, али мора постати и одговорност! Када јавне речи мењају свест људи, то треба да буде у корист људског рода, у име правде и истине! Никога не сме убити прејака реч!

И када станеш иза онога што кажеш и јасно прихватиш одговорност за ту слободу, знај да ће тек тада реч слобода имати своје право значење!

Крени, не плаши се...Слобода је непрегледни океан, а одговорност су обале тог океана! Пливај храбро океаном слободе, али се припази непознатих дубина и вирова који те могу повући на дно!

Човече, истрај! Помешај се са гомилом, али сачувај своју част! Говори и са краљевима али остани скроман! Поднеси храбро и изврнуту истину и не дозволи да те увреди ни пријатељ ни непријатељ! Сети се правила Кодекса понашања, цени истину и правду!

Катарина Лукић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Синиша Митрић

ЖИРИ

Мирјана Мићић,
професор српског језика

Слободанка Радаковић,
професор српског језика

Јасмина Стошић,
професор биологије

Синиша Митрић,
професор филозофије

Радивоје Благојевић
професор социологије

водитељ:
Марина Павловић

труба:
Горан Грбић

БИЋЕМО СРЕЋНИ АКО ДАМО СВЕ ОД СЕБЕ ДА НАМ БУДЕ БОЉЕ

Сви ми волимо да знамо шта се дешава са нашом земљом, па често спратимо средства информисања. Заправо, ја сам ову беседу спремио инспирисан готово свакодневним праћењем Дневника или скупштинских расправа, где је главна тема-тешка економска криза. И у том контексту ћу говорити о одговорности. Баш на телевизији гледам како политичари стално пребацују једни на друге кривицу за лошу економску ситуацију наше земље, за немаштину у којој се нашао наш народ.

Али ја постављам питање које они не постављају, јер би значило самоубиство за њихову политичку каријеру- да није народ крив за оно што се дешава?! Јер, што би тај народ рекао, свако добије оно што је заслужио. Није овај народ то заслужио? Политичка сцена није последица понашања и особина целог народа?

Мислим да јесте. Осврнимо се док пролазимо улицом. Нису политичари побацили смеће по парку. Нису политичари криви што на селу прве комшије гледају само како да имају већу кућу један од другог и што се у дубини душе радују ако оном другом пилиће подави поплава. Да нису политичари криви што су људи тако себични, што су спремни да за динар своје добити државу оштете хиљаду динара?

Погледајмо онда какве се бљувотине емитују на нашим најгледанијим телевизијама. А емитују се зато што народ воли да гледа те ствари. Наш народ воли јефтину забаву, а не схвата да јефтина забава има за производ јефтиног појединца. Нису само политичари криви, они само користе прилику коју им је народ пружио. А прихваћени су од народа, баш због оне његове мане- да не воли боље од себе. Људи воле да на телевизији гледају олош, који ће да оптуже, привидно оправдано, за све лоше што им се десило у животу. Тако ће им бити лакше.

Ево још једне мане нашег народа- лењости. На крају се ником не исплати што све ради онако како је лакше, а не како је паметније. Али, како да раде онако како је паметније, кад не размишљају?!

То су они људи који би се одрекли било каквих ужитака само да не би морали да размишљају. А који је онда мотив политичарима да ураде нешто добро, кад неће више бити интересантни народу, па ће изгубити изборе? Јасно је ко је одговоран за ово што нас је снашло. А схватамо да економска ситуација у оваквом друштву, пре свега материјалистичком, диктира све сфере друштва у данашњици, па можемо закључити да су они који су одговорни за њу- у ствари одговорни за све. Одговорни су за смањивање наше земље у сваком случају, јер Србија ће бити онолико велика колико буде добра.

Наравно, нађу се и изузеци. То смо ми. А један политичар је давно поставио питање које многи од нас себи постављају, и на које погрешно одговарају. Питање гласи: “Ако се ја овакав не слажем са оволиким народом, кога треба мењати, мене или народ?” Зато они обично околином неизузетних бивају угушени, њихова вера да може другачије се гаси.

А ја баш у њима, то јест нама, и једино у нама, видим решење овога проблема. Ми морамо бити ствараоци бољег и напреднијег друштва. Морамо да се боримо. Борићемо се говором. Борићемо примером и удруживањем. Борићемо се живећи као слободни људи вођени истином и визијом.

Неће борба бити лака. Можда нећемо дочекати да у њој победимо. Можда нећемо ни победити. Али ћемо бити срећни, баш зато што нисмо као они против којих ћемо се борити, и бићемо срећни јер смо дали све од себе.

Лука Бојовић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

ЗА ОДРАСТАЊЕ БЕЗ НАСИЉА

Првонаграђена беседа

Две секунде и двадесет четири стотинки, толико је потребно да се падне са двадесет пет метара, а двадесет пет метара је висина са које је скочио малолетни Б.К.* у срцу Земуна.

Дечко који је са својих петнаест година био један од најбољих ученика у својој школи трагично је извршио самоубиство, а разлог томе били су неразумевање и проблеми које је имао са друговима из своје школе. Б.* је био нечији син, брат, али и мој пријатељ.

Свакодневно се сусрећемо са различитим људима. Свако од њих је јединствен на неки свој начин: гласом, изгледом или понашањем и свако од њих чини овај свет интересантнијим местом за живот. А како ви, поштована публико, цењени жири и уважени гости реагујете на различитост? Да ли је поштујете? Подсетимо се само ваше реакције на мој изглед са почетка говора. (Беседник је дошао у кућном мантилу који је симболично скинуо, а испод је имао око врата шал који је остао до краја беседе. Сви људи у публици су се смејали)

Да ли увек тако реагујете на другачије људе?

Одувек сам имао пискав глас. Глас који нервира и мене и људе око мене и глас који сада слушате. Цео мој живот слушам и трпим тешке речи и подсмехе које ми људи упућују због мог гласа. Још увек чујем њихов смех иза себе.

Да ли сте свесни да дискриминацијом и насиљем наносите бол? Знате ли да свакодневно бар један ученик изгуби осмех, неки наду, а понеко и живот?

Да ли сте свесни да жртва насиља може бити и било ко из нашег окружења: ваш брат или сестра, син или кћер, али и ви?!

Зато вам хвала што на себе преузимате одговорност слушајући овај говор. Хвала вам што ћете излазећи из ове сале, на свет и људе гледати

другачијим очима, очима разумевања, а не сажаљења. Хвала вам што сте спремни да прихватите другачије од себе!

За бољи живот све деце! ЗА ОДРАСТАЊЕ БЕЗ НАСИЉА!

(Беседник открива да се испод шала налази порука ЗА ОДРАСТАЊЕ БЕЗ НАСИЉА)

* како је ученик Б.К. био малолетан аутор задржава право да његово име заштити у писаној верзији беседе.

Милош Арсић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Душица Антанасковић

ДАЛЕКО ЈЕ ХАГ И ПРАВДА

Од када је света,људи се боре за правду,а толико дуго постоје и они други.И створише законе да би се одржала правда,а за оне друге наметнуше санкције.Толико дуго то траје,а друштво функционише са мањим или већим потешкоћама.

Негде,у тами мрачног ума, на обронцима Хашког трибунала,умире правда,погођена руком Готовине и Маркача.А,потребна је као лек.Како ли ће,без ње,свет опстати?Они који представљају конзилијум,за њено лечење-убијају је и неће моћи да сперу љагу.

Станите, мрачна створења!Зар смо у вас веровали и вама послали оне који ће правду да сачувају?Коме ли ви правни лек можете пронаћи?

Далеко од очију правде, небо се спушта, очај навире, крици, ужас, двеста хиљада прогнаних са својих огњишта изазваше реку суза.

А,негде,у подстанарском собичку у Новој Пазови,далеко од храма,- моли се једна баба Јела да се правда опорави и да бар у неком другом облику заживи.А,имала је баба Јела и храм,и школу,и најлепши виноград,- негде око Бенковца.Сећање на виноград јој увек змами сузе.Из њега је кренула,заједно са двеста хиљада прогнаних,са вековног огњишта у непознато,без икаквог завештаја.Да ли је требало да остане на кућном прагу и буде спаљена као и сва њена имовина,коју су генерације стицале?! Многи, који су остали су заробљени, мучени, убијени...

Често се правда унуцима,који ни слика из детињства немају. Хтела је у кућу, али је из ње буктао пламен дивљачке хорде разуларених чудака, под командом Анта Готовине, који себе сматраше Божијим асистентом .Уништише и спалише све оно што је вековима стварано.Помаже их неко са стране, ко је растурио СССР и стару Југославију. Иза те помоћи стоји неки интерес. Какав-видећемо...

Баба Јели остаје само сећање и понека хрватска реч,због које је понекад не разумеју.Зато она моли Бога да правда оживи,и да онај,под чијом су командом учињена злодела,станиште пронађе у мраку,а да честитост

настане,тамо где су спаљене куће,где су куршуми надлетали оне,који би да се врате.

Хтели су да се врате.Тих двеста хиљада људи,које је морало у безнађе-мислили су накратко.

Надала се и бака Мира,која је Јасеновац као дете преживела,али уморање правде је докрајчи.

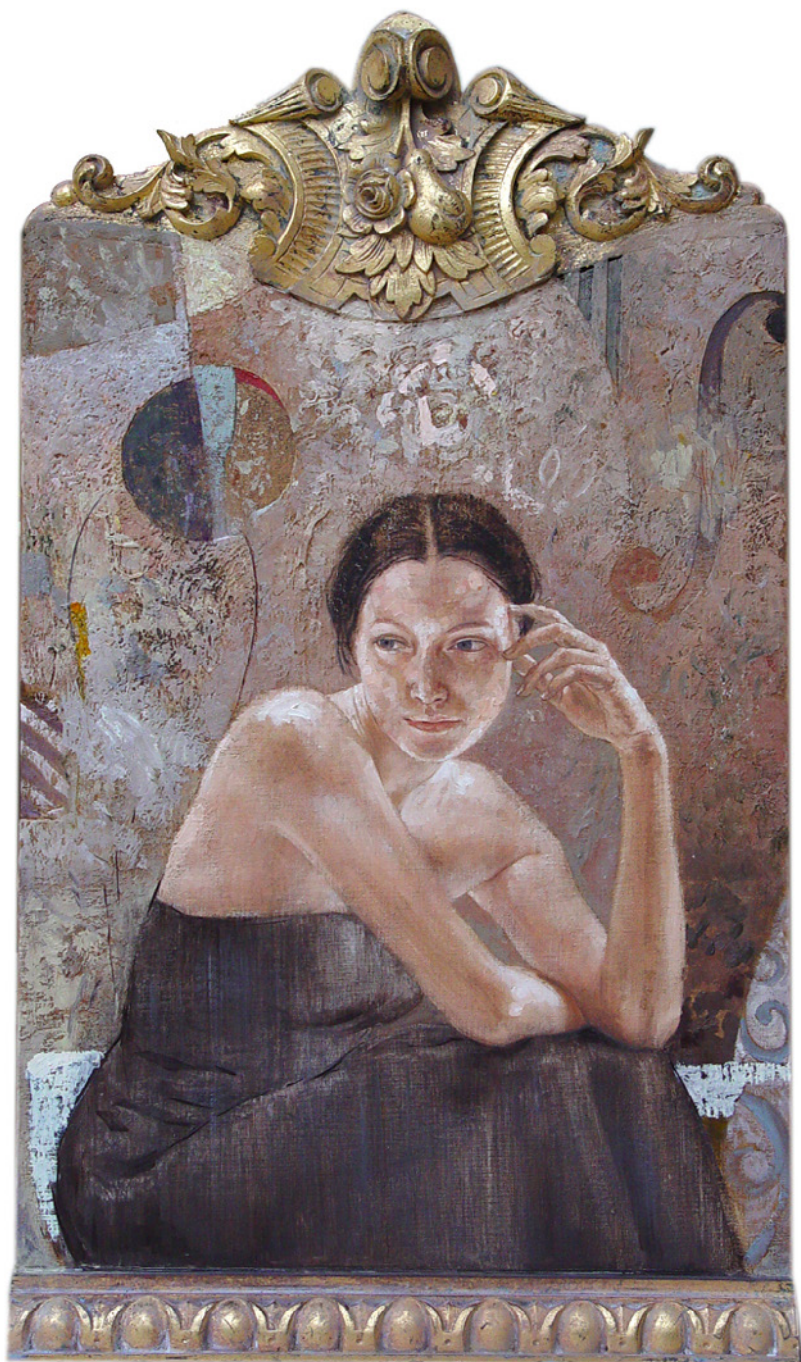
Један десетогодишњи дечак је обуку за вожњу стицао у избегличкој колони.Моли ли се и он за правду или се већ од ње оградио?Нагледао се несрећа и можда оградио од ње.

Ако та правда живи у Хагу,далеко је то.И да је само по једна суза протераних,река би се створила.Река и даље тече.

Узалудни су сада наши протести против срамне ослобађајуће пресуде,и узалуд је изјава главног судије Хашког трибунала,Сержа Брамерца да су ови генерали-злочинци.Сада је касно.Треба се осврнути да нам се никада то не понови!

Филип Стевановић

Математичка гимназија,Београд
Ментор: Проф. Слободанка Раковић

Сада већ студенти,
Анђела Младеновић
(беседила о Србији и НАТО блоку),
Михаило Рајачић
(О Фудбалском клубу Црвена звезда)
и Тамара Радивојевић
(О срећи), нису успели да доставе
текстове својих беседа
које су говорили
27. 11. 2012.

КРЕАТИВНИ И ТАКМИЧАРСКИ ДУХ ПОБЕЂУЈУ КОЦКУ

Под коцкањем или коцком се могу подразумевати све игре на срећу и клађење у кладионицама. Резултати истог зависе од среће, а мало или уопште од способности играча. У коцкање спадају лутрија, карташке игре али и спортске кладионице. Једном речју то је улагање новца без сигурности да ћете тај новац добити натраг или увећати.

Сама идеја да се заради на људским бесом и жељом за победом није изум савременог доба. Наиме, први писани трагови о коцки датирају још из древне Кине од око 2300. године пре нове ере. Коцкара има на сви друштвеним нивоима, а забележени су и у старој Индији, Египту, Риму. За време крсташких ратова се на пример јавила огромна зависност код војника тако да су се они по цео дан коцкали. Такође је и Хенри Осми од Енглеске имао сличне проблеме приметивши да његови војници више троше новца и времена на коцкање него на обучавање за даље битке.

Постоје две фазе у коцкању. Прва је добитак где коцкар добија уложени новац натраг или га је увећао. Међутим, мали је број оних који тај новац уложе у нешто, већ поведени игром и моћи улажу још и још све док не дођу до фазе губитака. Тада коцкар губи, али у већини случајева он мисли да ће баш у следећој рунди повратити новац или добити још више. На овај начин се код неких људи јавља зависност од коцке.

Зависност од коцке у већини случајева проузрукује велики губитак новца. Такође у сличној ситуацији се могу наћи и они који нису постали зависни али су играјући игре на срећу, коцкањем, клађењем изгубили велики или новац који би им значео. На тај начин људи дођу у њима безизлазну финансијску или емоцијалну ситуацију, па је све већи број људи у Србији који помишља на самоубиство. Наиме, од њих 100 који помисле, 20 стварно и покуша да се убије. Такође, ако појединац који на

овај начин изгуби новац има породицу може доћи до пропасти супружника као и деце, како финансијски тако и емоцијално. Наравно, овом пороку су изложена и малолетна лица. Као пример је дечак који је због нестабилног стања у породици постао завистан од коцке са само 12 година.

Поставља се питање како се и да ли коцкање може забранити. Узмимо пример Украјине која је 2009. године донела закон о забрани коцкања. Коцкање је отишло у илегалу, они који су желели или имали зависничку потребу да се тиме баве то су и радили, али држава није имала контролу над тиме нити какве зараде од тога. Такође, они који се коцкају раде то и по приватним становима, тако да би и овако радили исто кријући се од власти. Исто тако места која се називају „коцкарским рајевивима“ су финансијски јака, као на пример Лас Вегас. Према истраживањима око 12 000 000 људи годишње посети Лас Вегас. Практично је немогуће да се онај који дође 24 сата коцка. Требало би му преноћиште, нешто да поједе, попије. Израчунато је да посетиоци у Лас Вегасу оставе око 4 милијарде долара годишње. Са ове тачке гледишта држава свакако има користи од самог постојања оваквих градова, а ако не градова а оно кладионица, коцкарница и пореза.

Како у свету тако и код нас постоје Заводи за заштиту менталног здравља у којима се поред зависности од дроге, алкохола може лечити и зависност од коцкања. Као битна ставка је и сам пристанак зависника да се лечи, али и учествовање његове породице и пријатеља. Сваки појединац који има проблем ове или сличне врсте мора знати да има подршку од њему блиских људи. У случајевима када он не жели да се излечи супружници или пријатељи поступају тако што запрете да ће их напустити или урадити нешто друго. Као што наш народ каже „боље спречити него лечити“, треба реаговати на прве знаке зависности или срљања у зависност, што је јако важно код малолетника. Тако се овај порок може искоренити бављењем другим активностима као на пример спортом, друштвено-корисним радом, развијајући креативни и такмичарски дух.

Битна је ставка да појединац и друштво увиде озбиљне последице бављења коцком, они који су погрешили се потруде да грешке исправе, а остали не форсирају бављење коцком, иако по некад није на одмет одиграти по партију карата са пријатељима, из забаве. Треба мислити данас, заборавити јуче и све то за боље сутра.

Марина Ивановић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: Проф. Мирјана Мићић

СЛУЖБА ЂАВОЛУ БРЗИНЕ

Данас све покушавамо да учинимо бржим, да постигнемо што веће брзине, правимо бржа превозна средства, брже машине, сами људи брзо живе, стално у трци са временом, покушавајући што више радњи да обаве у само једном дану. Али чему толика журба, када на крају урадимо све оно што је предвиђено да урадимо за живота. Кога то заваравамо? Један дан траје само двадесет и четири часа, нити мање, нити више. Да ли постижемо више ако све урадимо брже? Да ли живимо краће, ако све урадимо брже? Зашто онда покушавамо да „преваримо” време када смо свесни да га не можемо нити зауставити нити пролонгирати?

Зашто нас више интересује да прочитамо сутрашње новине, него да у миру сумирамо цео дан и прочитамо данашње? Зашто уместо да научимо да уживамо у овом тренутку који се дешава сада, хрлимо у следећи? Неки би рекли да је то зато што нисмо срећни због тренутног стања у коме се налазимо. Али шта нас чини тако несрећним? Чиме смо толико незадовољни? Када сте последњи пут рекли себи: “Чим прође овај период почећу да живим здрав живот”? Пуно младих људи данас има здравствених проблема чији је главни разлог стрес свакодневице. Нисмо ни свесни да убрзавајући живот, чинимо много тога у корист краћег животног века који не потрошимо квалитетно.

Многи у нашој ближој околини би рекли да је за то криво стање у држави, проблеми којима никад нема краја, али разне анализе које су рађене широм света говоре да овај проблем није актуелан само код нас, већ је општа појава, људи су све несрећнији и несрећнији, а све више и више имају. У чему је заправо проблем? Људи своју срећу свде на неке основне ствари, задовољавање неких основних физичких потреба, а духовне потребе су занемарили. Не пада им на памет да су до пре само пар десетина година наше бабе и деде били много срећнији и задовољавали се са много мање ствари од онога што ми данас имамо. Шта је то што се променило? Све смо више под притиском околине, све нам је теже да се

суочимо и испунимо оно што други очекују од нас, па покушавамо да све скратимо, да све што мање траје, да све око нас упростимо.

Данас све више људи обавља послове механички, као машина, не размишљајући о томе што раде. Плаше се да им се случајно мождане вијуге не „презагреју” процесом размишљања, па избегавају да раде баш то што нас одваја од остатка живих бића. Плаше се да ће им размишљање одузети превише времена, да ће их успорити, да ће им бити лакше ако неки поступак науче као песмицу, не питајући се ни како ни зашто то треба. Човек је покушао да изуме времеплов како би победио време, а битка се из недостатка промишљености окренула против његове користи и данас смо сами робови времена. Радећи на тај начин себе доводе до стања пуцања. Постоји одређена количина података који наш ум може да обрађује, када дође до презасићења, дешавају се нервни сломови, а неретко и тешка душевна обољења. Такође упрошћавамо и односе које имамо са другим људима, све се више затварамо у себе и све мање верујемо другим људима.

Довољно је можда само да удахнемо, удахнемо дубоко и размислимо. Један тренутак. Само за нас и наше мисли. Нико нас неће платити за то, али ће нам тај један респираторни секунд продужити сад већ квалитетнији живот. Сами смо измислили концепт времена. Морамо бити мудри и уместо да се боримо против њега, радимо са њим. Тада ћемо можда наћи више времена и за себе, као и за друге људе. Зато удахните дубоко и испразните своје мисли од небитних ствари на један секунд. Тај један секунд вам је управо продужио живот.

Катарина Ђоровић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: Проф. Слободанка Раковић

САН СВАКОГ СТОПЕРА

Још од давних времена, када су, по предању, Адамови синови изумели точак и колску запрегу, развила се жеља људи да путују не трошећи своју снагу и не мучећи своје ноге. Тако да данас имамо мали милион разних људи који најчешће уз благ осмех, благо нагнути ка коловозу уздигнутог палца очекују да ће из масе хладнокрвних и равнодушних возача испливати један који ће их удостојити места у свом аутомобилу, камиону или хеликоптеру.

Многи скептици упоређују стопирање са просјачењем, проституцијом или сличним делатностима нижих економских класа. Одмах да кажем, такви људи готово сигурно никада нису стопирали. Није стопирање само чекање да пређете раздаљину од тачке А до тачке Б, ту је узбуђење док ишчекујете дар са неба, утрнулост руке или непристојно добавивање случајних пролазника супротног пола, уколико сте жена изложенијих атрибута. А права чар свега је онај моћни осећај кад неки анђеол у људском телу почне да успорава и да десни мигавац, тада је сваки бол минималан, тада је глад заборављена и није битно колико сте већ ту, или колико сте утакмица Лиге шампиона пропустили, битно је да седнете и најуљудније и што искреније се захвалите вашем анђелу чувару, а и човеку који вам је стао, чисто да га не заборавите. Наравно да опасност од отмице, плачке или силовања вреба сваког пит-стопера, али занемарићемо тај део приче, упркос статистичким подацима који говоре да је свако 24. “успешно” стопирање опасно по слободу, новчаник или живот стопера.

Шалу на страну, постали смо поприлично себично и неповерљиво друштво. Наиме, није тајна земаља пријатних за живот у парчету папира на ком је написан некакав закон, већ у менталитету, јер се у Берну, главном граду Швајцарске, просечно у једном аутомобилу вози 3, 1 особе, док је просек у Београду, 1, 4 особе по аутомобилу. Признаћете, они немају проблем да ударају волан, псују државу, остале возаче и имагинарне пријатеље јер им је досадно у колима током свакодневног градског саобраћајног шпица. Самоћа више није мера предострожности, она је начин живота, подвлачи нам се под кожу, улази у кости и, опростиће ми

професорка биологије, постаје саставни део наших ДНК. Сваким успешним стопирањем се две особе упознају или обнове стара пријатељства, а нас, који бијемо изгубљену битку са временом те ствари заобилазе. Искрено, зашто губити на два фронта кад се можемо опустити и уживати у сваком следећем седању за волан?

Знам, да кад добијем дозволу, сигурно хоћу!

Јаков Милетић

Математичка Гимназија, Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

СЛУЖБЕНИ

ГЛАСНИК

галерија

 КУЛОАР

математичка гимназија београд

www.mg.edu.rs

2013/2014